

Mål och budget 2017-2019 för äldrenämnden

I. Ansvar och uppgifter

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. Äldreenheten svarar för myndighetsutövning, finansiering och utveckling av äldreomsorgen. Enheten utreder och fattar beslut om insatser för äldre, t.ex. hemtjänst, dagverksamhet, trygghetslarm och äldreboende. Enheten utreder och beslutar om behovet av färdtjänst och bostadsanpassningsbidrag, fastställer avgiften för den enskilde och vilken ersättning anordnarna får för utförd tjänst.

Reglementen finns för alla kommunens nämnder och anger deras respektive ansvarsområden och uppdrag. Beslut om reglementen för kommunens nämnder fattas av kommunfullmäktige. Äldrenämndens reglemente reviderades senast den 24 november 2014 i samband med att kommunfullmäktige antog den nya nämndorganisationen.^[1]

Enligt nuvarande reglemente så fullgör äldrenämnden kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. I den formuleringen ingår ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Arbets- och företagsnämnden ansvarar för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen för alla personer upp till 65 år.

En prövning av ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen utgår från ett helhetsperspektiv på den enskildes eller hushållets hela ekonomiska situation. Det är hushållet som gemensamt beviljas ekonomiskt bistånd, inte de enskilda personerna som ingår i hushållet. Hushållet kan bestå av personer som är över och under 65 år. Att ansvaret är fördelat på två nämnder försvårar handläggningen i dessa ärenden. Även kommunernas inrapportering till den officiella statistiken baseras på uppgifter om hushåll. Utifrån ovanstående är dessutom de systemstöd som finns på marknaden utformade efter dessa förutsättningar. Det krävs en

^[1] KFKS 2014/240-040

betydande administration att följa den ekonomiska fördelningen mellan nämnderna. Äldrenämnden föreslår att reglementet förändras så att ansvaret för ekonomiskt bistånd för personer över 65 år överförs till arbets- och företagsnämnden. Reglementet för äldrenämnden föreslås därför att ändras enligt följande.

Nuvarande lydelse

B.

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. I detta ingår att nämnden är vårdgivare enligt 22 § hälso- och sjukvårdslagen.

Föreslagen lydelse

B.

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten *exklusive ekonomiskt bistånd*, kommunal vård och omsorg och de uppgifter som enligt annan lag eller författning ankommer på socialnämnd/kommunal nämnd, avseende personer över 65 år. I detta ingår att nämnden är vårdgivare enligt 22 § hälso- och sjukvårdslagen.

2. Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Kunderna är generellt sett nöjda med äldreomsorgen, Nacka står sig väl även i jämförelse med andra. Prognosen i tertial 2 visar på en ekonomi som i stort sett är i balans, om man tittar på sista raden. Men vid en närmare granskning ser man att resultatet hjälps upp av engångsintäkter och av att somliga verksamheter går plus beroende på att utbudet är begränsat och efterfrågan är låg. Den stora utmaningen är särskilt boende som går med 17,2 miljoner i underskott och som har för låg budgeterad volym samtidigt som den har en stor volymökning. Volymökningen är större än vad som förutsattes i ramärendet, men svårigheterna inför 2017 beror också på att ersättningen är förhållandevis låg jämfört med Stockholm stad som konkurrerar om platserna. Löneavtalet mellan fackförbundet kommunal sätter ytterligare press på anordnarna att effektivisera sin verksamhet. Eftersom Nacka inte garanterar anordnarna inom kundvalet ett visst antal platser är de fria att erbjuda lediga platser till de kommuner i vars kundval de ingår i som de anser ger de mest fördelaktiga villkoren. Ett skäl till att volymökningarna är stora är att det är många som ansöker om särskilt boende som kommer från en annan kommun. Nacka är skyldiga att erbjuda en plats om personen bedöms ha ett behov av det. Under sista tertialet har hemtjänsten minskat något i volym, om detta kvarstår under hösten kommer det innebära ett överskott jämfört med budgeten. Kostnaderna för hemtjänsten är beroende av hur utvecklingen för särskilt boende blir.

3. Nämndens fokus och resultatindikatorer 2017-2019

Bästa utveckling för alla

Nackas seniorer har stor möjlighet att välja anordnare av god kvalitet och kan påverka hur beviljade välfärdstjänster utförs.

Bästa utveckling för alla					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Nuläge	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Seniorer känner sig trygga och har ett stort inflytande över hur omsorgen och hjälpen utformas.	Andelen kunder som uppger att det är tryggt att bo ¹				
	- med hemtjänst	87 %	88 %	89 %	90 %
	- i särskilt boende	88 %	89 %	90 %	91 %
Det finns ett varierat utbud av aktiviteter för god fysisk och psykisk hälsa, självständighet och socialt sammanhang	Andelen kunder som är mycket nöjda med bemötande ²				
	- med hemtjänst	83 %	85 %	87 %	88 %
	- i särskilt boende	59 %	65 %	70 %	75 %
Nackaborna möts flexibelt, enkelt, snabbt och öppet.	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs ³				
	- med hemtjänst	92 %	94 %	95 %	95 %
	- i särskilt boende	75 %	77 %	79 %	80 %
	Andel kunder som har besvär av oro, ängslan eller ångest ⁴ ska minska				
	- med hemtjänst	49 %	47 %	46 %	45 %
	- i särskilt boende	58 %	56 %	54 %	52 %

Arbete för att nå måluppfyllelse

Kommunen arbetar proaktivt för att möta seniorers behov och utveckla insatser som leder till psykisk och fysisk god hälsa och seniorer ska ges ännu bättre förutsättningar att ingå i social samvaro med andra. Det finns ett rikt utbud av målgruppsanpassade aktiviteter såsom IT-kurser, Qigong och balansskola. Informationen om aktiviteterna ska vara lättillgängliga.

Var och en har rätt att bli bra bemött och kunna påverka vem man vill ha stöd av, när man ska få stödet och hur det ska genomföras. Genom ett ökat fokus på områdena bemötande, delaktighet och trygghet och genom god samverkan med anordnarna kan resultaten

¹ Mäts i nationell brukarenkät och avser måtten: mycket tryggt och ganska tryggt att bo (2015)

² Mäts i nationell brukarenkät och avser måttet: ja alltid (2015)

³ Mäts i nationell brukarenkät (2015)

⁴ Mäts i nationell brukarenkät. (2015)

förbättras ytterligare. Resultaten ska göras tillgängliga för kunderna och det ska vara enkelt att jämföra och välja anordnare.

Det ska utredas om fler insatser kan ges genom förenklad biståndsbedömning för att kunna möta Nackabor enkelt, snabbt och flexibelt. Det innebär att kunden själv beskriver sitt behov och vilken hjälp hen har behov av. Detta utgör biståndsbedömarens underlag till beslut om insats.

Kommunen behöver erbjuda moderna och lättillgängliga kommunikationsvägar. För att ta reda på hur våra seniorer i framtiden vill kommunicera med kommunen och sin utförare av insats kommer en förstudie att genomföras.

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

När Nacka förtätas behöver olika typer av mötesplatser för äldre skapas för att främja social samvaro och fysisk aktivitet. Det kan handla om allt från träffpunkter till tillgängliga grönområden med utegym.

Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Nuläge	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Seniorer har möjlighet att bo i attraktiva boendeformer och miljöer, enligt sina individuella önskemål. Det finns lättillgängliga mötesplatser som stimulerar till aktiviteter och uppmuntrar till olika former av möten.	Andel kunder som uppger att de bor på det särskilda boende som de valt. ⁵	93 %	93 %	93 %	93 %
	Andel kunder i särskilt boende som uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds. ⁶	69 %	73 %	75 %	77 %

Arbete för att nå måluppfyllelse

Äldrenämnden säkerställer att det är attraktivt för anordnare att vilja etablera sig så att det finns tillräckligt många anordnare i kundvalet särskilt boende. Därmed behåller vi den höga andelen som får sitt förstahandsval av anordnare. Att som kund få välja vilket särskilt boende man vill bo på är viktigt.

⁵ Mäts i nationell brukarenkät (2015)

⁶ Mäts i nationell brukarenkät (2015)

Det ska finnas ett varierat utbud av aktiviteter som bidrar till stimulans och nöje för personer i särskilt boende. För att förbättra resultaten ska en dialog med utförare och kunder genomföras för att ta reda på hur behov och önskemål ser ut och hur resultaten kan förbättras.

Äldrenämnden ska aktivt delta i stadsplaneringen för att skapa tillgängliga mötesplatser. En kartläggning har påbörjats för att se om kommunen uppfyller WHO:s kriterier för att vara en åldersvänlig miljö. Syftet är att identifiera utvecklingsområden.

Stark och balanserad tillväxt

Nacka kommun utvecklar välfärden för seniorer i nära samspel med anordnarna.

Stark och balanserad tillväxt					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Nuläge	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Genom ett förtroendefullt samarbete med utförare och företag utvecklar kommunen välfärden för Nackas seniorer.	Kötid till Särskilt boende.	Nuläge saknas	Högst 90 dagar	Högst 90 dagar	Högst 90 dagar
Nackas seniorer har tillgång till attraktiva och anpassade boenden.					

Arbete för att nå måluppfyllelse

Genom ett nära och förtroendefullt samarbete med presumtiva fastighetsägare, byggherrar och företag skapas förutsättningar för att Nackas seniorer ska kunna erbjudas anpassade boendelösningar. Behovet av boendeformer för seniorer beaktas i samband med att nya detaljplaner tas fram och genom intern samverkan mellan berörda enheter i kommunen.

Kommunen erbjuder goda förutsättningar för anordnare som vill erbjuda välfärdstjänster i Nacka genom gott samarbete och marknadsmässiga villkor. Nackas seniorer som har behov av särskilt boende och som beviljats insatsen har flera olika utförare att välja på inom kundvalet. Den som är i behov av plats på särskilt boende ska erbjudas en plats inom 90 dagar från det att man fått sin ansökan beviljad.

Maximalt värde för skattepengarna

Nackas anordnare fokuserar på att möta seniorernas förväntningar på tjänster och service av god kvalitet. Det görs olika slags verksamhetsuppföljningar för att säkerställa att tjänsterna svarar mot behoven och kartlägga om det finns utvecklings- och förbättringsområden.

Maximalt värde för skattepengarna					
Nämndens fokus	Resultatindikatorer	Nuläge	Mål 2017	Mål 2018	Mål 2019
Äldreomsorgen utvecklas utifrån Nackabornas behov.	Nackas äldreomsorg är minst topp 5 av kommunerna i Stockholms län. ⁷	Saknas	1	1	1
Nackas särskilda boenden och hemtjänst håller hög kvalitet.	Antal kunder som använder välfärdsteknik inom hemtjänst ökar ⁸	0	50	100	200
Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses genom effektiva rutiner, digitalisering och utveckling.					

Arbete för att nå måluppfyllelse

Nacka ska vara bäst på att vara kommun och äldreomsorgen ska vara bland de 5 bästa i Stockholms län. Ett flertal variabler ska tas fram som både beaktar kvalitets- och kostnadsaspekter och som är möjliga att jämföra med andra kommuner.

Alla hemtjänstföretag i Nacka kommun ska registrerar utförd tid mobilt vilket innebär att anordnaren rapporterar in tid hos kund på ett automatiserat sätt. Enhetliga mätmetoder för tidrapporteringen ökar möjligheten att den faktiskt utförda tiden rapporteras in och att kunden får beslutad insattid, rätt avgift och anordnaren rätt ersättning. Arbetet med inrapportering av tid, granskning och hantering av ersättning och avgifter förväntas underlätta för alla inblandade parter.

Den demografiska utvecklingen innebär att andelen äldre med omsorgsbehov kommer att öka, samtidigt som det kommer att bli svårt och förenat med stora kostnader att rekrytera tillräckligt med personal till äldreomsorgen. Välfärdsteknologi ökar möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet så länge de önskar samt bidra till ett mer aktivt liv, delaktighet i samhället och ett högre välbefinnande. Välfärdsteknologi kan frigöra resurser. Kommunen

⁷ 5 målområden ska tas fram och jmf med kommunerna i Stockholms län.

⁸ Avser digitalt larm vid nattillsyn, påminnelsealarm i hemmet och GPS.

förstärker resurser kopplat till området välfärdsteknik under 2017 och förväntan är att fler seniorer kommer att kunna nyttja välfärdstekniklösningar inom äldreomsorgen.

4. Jämförelser med andra kommuner

Tabell I Jämförelse mellan kostnad per brukare för hemtjänst kr/brukare och fem kvalitetsindikatorer

Nyckeltal 2015	Täby	Sollentuna	Nacka	Solna	Tyresö	Danderyd
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/brukare	128 588 kr	130 989 kr	149 621 kr	210 105 kr	250 584 kr	-
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	79	77	83	70	74	70
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - få kontakt med hemtjänstpersonalen, andel (%)	78	78	83	74	78	78
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - svåra besvär av ängslan, oro eller ångest, andel (%)	6	6	7	7	7	6
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	84	88	89	80	81	84
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet (mycket trygga), andel (%)	43	42	48	40	42	42

Källa Kommunal och landstingsdatabasen

Tabell 2 Jämförelse kostnad per brukare och år i särskilt boende och sex kvalitetsindikatorer

	Täby	Nacka	Tyresö	Sollentuna	Solna	Danderyd
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	718 610	735 556	751 849	819 679	821 683	833 392
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	57	59	49	49	55	47
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - besväras av ensamhet, andel (%)	19	16	22	21	16	18
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	76	75	72	74	78	81
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - svåra besvär av ängslan, oro eller ångest, andel (%)	15	11	14	9	11	13
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	72	76	64	70	76	72
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet (mycket trygga), andel (%)	50	57	51	43	47	44

Källa kommun och landstingsdatabasen

5. Resursfördelning

Ramärendet

	ÅR 2017 (Tkr)
ÄLN volymökning	-33 589
Äldre	-32 268
Hemtjänst ledsugning och avlösning	-6 778
Särskilt boende, och HVB-boende	-22 344
Övriga verksamheter	-361
Kompensation för avtal Prisökning omkostnadsprisindex	-2 785
Myndighet och huvudmannaskap	380
Combine återföring av 2016 års projektmedel	1 100
Utökning av 1 tjänst äldreheten	-720
Nämnd och nämndstöd	-1 701
Kapitaltjänst, ökad kostnad	-1 752
Minskad kostnad p.g.a. sänkt internränta	51
Kompensation för höjt personalomkostnadspålägg	-3 756

	Volym 2016	Volym 2017	Volym 2018	Volym 2019
Hemtjänst (timmar)	543 511	562 163	575 218	590 862
Ledsagning (timmar)	4 553	4 334	4 435	4 555
Avlösning (timmar)	4 815	5 037	5 154	5 294
Särskilt boende inkl. omfördelad ram T1-16 (helårsplatser)	650,5	688	719	752

Nämndyttrande

1. Särskilt boende: Volymökning 2016 påverkar volymen för 2017, -9,2 miljoner kronor (halvårseffekt)

Sammanfattningsvis så räcker budgeten till cirka 688 helårsboendeplatser för 2017, platserna utnyttjas redan nu, eftersom det för närvarande bor 689 seniorer med särskilt boende och bedömningen är att det kommer att öka till 703 innan året är slut baserat på antalet tillgängliga boendeplatser. Om befolkningen ökar med ytterligare 30 personer jämnt fördelat under året så blir det en ökad kostnad med halvårseffekt på cirka 9,1 miljoner kronor

Den sista augusti 2016 bodde 703 personer på särskilt boende. Det budgeterade antalet är 642 helårsboenden. Antal boendeplatser enligt budgeten för 2016 var för lågt satt redan i ingången av 2016. Redan i januari var utfallet 646 boendeplatser och utfallet för mars som ramärendet grundar sig på var 666 platser. Budgeten för 2016 baserades på en genomsnittlig kostnad baserad på kostnaden för en kundvalsplats, det är en för låg styckkostnad eftersom de platser som saknas i budgeten är de platser som köps utanför kundvalet till ett högre pris.

I T1 omfördelade äldrenämnden 4,2 miljoner kronor till särskilt boende vilket räckte till att utöka med 8,5 profilplatser d.v.s. efter beslutet är antalet budgeterade platser 650,5 årsboenden. Prognosen för 2016 är i genomsnitt 670 boendeplatser. Baserad på ökat antal äldre i befolkningsprognosen uppskattades utökningen för 2017 till cirka 30 platser varav 10 från en annan kommun (finns inte med i befolkningsprognosen), varav resterande medel var till för att täcka en del av det ingående underskottet (-17,2 mnkr i T2). Utfallet för januari till augusti är i genomsnitt 670 platser sedan ett betydligt högre antal personer flyttat in i Villa Tollare som öppnade i slutet av april än vad som beräknades, 6 av 27 inflyttade kom från en annan kommun. Den sista augusti var totalt 703 platser ianspråktagna. Det är ofta den äldres barn som önskar att få sina föräldrar närmare sig.

Enligt befolkningsprognosen växer befolkningen i de årsklasser 50-64 år mer än för befolkningen som helhet. Det är i den gruppen man börjar få föräldrar med stora behov av omsorg. Därför finns det all anledning att tro att antalet utomkommunala ansökningar kommer att fortsätta öka. Kommunen har ingen möjlighet att begränsa en persons rätt att flytta till Nacka eller prioritera redan mantalsskrivna seniorer till de äldreboenden som kommunen finansierar. Det skulle hjälpa med en länsöverenskommelse men inte helt eftersom hälften av de som hittills beviljats plats har kommit från kommun utanför Stockholms län. I ramärendet avsåg 10 av 30 platser att täcka inflyttade från annan kommun.

	Budget	Jan-16	Mars-16	Budget-beslut TI	Utfall snitt jan-apr	Ramärende	Utfall Jan-aug-16	Prognos 2016	Volymökning
Antal helårsboenden (genomsnitt)	642		666	650,5	661	+37,5 = 688	670	679	+15
Antal den sista dagen i perioden		646	662		662		689	703	+30
Budget tkr	- 391 100			-395 200		- 22 352 = -417 552			Halvår -9 200

2. Högre kostnader för anordnare inom kundvalet bl.a. p.g.a. löneavtalet med fackförbundet kommunal/Pacta, 11 540 tusen kronor

Inom äldrenämndens verksamhetsområde finns det några kundval som berörs av det treåriga avtalet som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)/Pacta tecknade med fackförbundet Kommunal, som gäller under perioden 2016-2018. Avtalet innehåller en riktad undersköterskesatsning och insatser för fler heltider. Denna lönesatsning på utbildad omvårdnadspersonal påverkar ekonomin för verksamheter som har en stor andel personalkostnader och där personalen tillhör kommunal. Företagen ska numera också hålla sin personal med fria arbetskläder. Se vidare under avsnittet 6. Checkar och avgifter under rubriken nedan Högre kostnader för anordnare, - 11 540 tusen kronor, sidan 14.

3. Hälsöfrämjande verksamheter, 2 105 tusen kronor

Att ha en regelbunden aktivitet och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt för hälsan. Motsatsen, ofrivillig ensamhet och isolering, leder ofta till sämre hälsa. I förlängningen leder en god hälsa också till att senioren klarar sig längre hemma utan omfattande insatser. I Nacka erbjuds seniorerna kostnadsfritt eller till subventionerad kostnad aktiviteter i form av t.ex. balansskola och Qi Gong, 90+-gympa, seniorluncher och syn- och hörselinstruktör. Under 2016 finns det också en träffpunkt i Boo som bedrivs med projektmedel.

Nämnden vill bygga ut de förebyggande, hälsöfrämjande aktiviteterna i syfte att kunna förlänga kvarboende i hemmet. En utbyggd verksamhet med ett stort utbud av

hälsofrämjande aktiviteter för seniorer bidrar till att förlänga kvarboendet och därmed kunna minska den del av kostnadsutvecklingen som beror på att andelen äldre i befolkningen ökar. Nämnden föreslår att det på sikt finns flera träffpunkter för seniorer i Nacka och att fler får tillgång till exempelvis 90+-gympa. Nämnden vill permanenta den framgångsrika verksamhet som bedrivs inom Eken för att förebygga fallskador som har bedrivits på försök inom den kommunala verksamheten. Vidare önskar nämnden fortsatt finansiera en träffpunkt i Boo, utöka 90 + gympan med ytterligare en grupp, starta ett stödprogram för seniorer med psykisk ohälsa, ”Seniorliv i balans” samt öppna ytterligare en träffpunkt under 2017. Bedömningen är att det kostar cirka 2 540 tusen kronor (med halvårseffekt för stödprogram och ny träffpunkt, d.v.s. start 1 juli). 435 tusen kronor finansieras inom ramen för äldrenämndens budget.

4. Förstudie kring ökad tillgänglighet och delaktighet genom digitalisering – medborgarvy Pulsen Combine, 3 000 Tkr varav 1 200 Tkr Äldrenämndens andel

Under förutsättning att medel beviljas kommer en förstudie att inledas under 2017 med syfte att undersöka hur nackabornas delaktighet i sina ärenden kan öka inom sociala omsorgsprocessens myndighet och utförare. Förstudien ska ta fram goda exempel inom området, fånga in nackabornas behov genom intervjuer och fokusgrupper samt initiera samverkan med andra parter som vill utvecklas inom området. Förstudien ska beakta den sociala omsorgsprocessens olika målgrupper och vad som eventuell skiljer sig gällande digital mognad eller särskilda behov samt den pågående utvecklingen inom välfärdsteknik. Genom verksamhetssystemet Pulsen Combine finns möjligheten till en medborgarvy där kommunikationen mellan alla parter kan ske digitalt. För att veta på vilka sätt vi når en högre delaktighet och tillgänglighet gentemot enskilda krävs ett analysarbete så att vi verkligen löser ett reellt problem med hjälp av digitaliseringen. Då behöver vi utgå från Nackabornas behov och önskemål om utveckling av medborgarvyn. Är det ansökningar om insatser eller läsa sina journalanteckningar som nackas seniorer vill göra digitalt? Vill kunderna och deras anhöriga följa vem som utförde hemtjänstinsatsen? Är den viktigaste förbättringen en digital och säker kommunikation mellan alla parter?

SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) lät göra en SIFO-undersökning gällande invånarnas inställning till digitalisering. Undersökningen visar att en majoritet av invånarna är positiva till en ökad digitalisering. Förväntningarna är höga på att erbjudas e-tjänster och digital kommunikation med kommuner och landsting och få anser att den offentliga sektorn lever upp till förväntningarna. I undersökningen svarade de inom ålderskategorin 65-75 år att 82 % använder internet och hälften av dem hade en smarttelefon. Utifrån detta kan vi utgå från att nackas seniorer kommer att få allt högre förväntningar på att erbjudas en digital service av kommunen.

Förstudien är ett nödvändigt steg för att utreda var vi ska lägga fokus i vårt fortsatta utvecklingsarbete av digitalisering inom den sociala omsorgsprocessen. Utifrån förstudiens resultat skulle nästa steg under 2018 vara ett genomförandeprojekt för att utveckla ökad delaktighet med hjälp av bl.a. digitalisering. Eftersom genomförandeprojektet skulle innehålla både teknisk utveckling men framförallt ett förändringsarbete för att åstadkomma förändrade arbetssätt för myndighet och utförare så är kostnaden svår att bedöma i

dagsläget. Ett grovt estimat för projektet för socialnämnden och äldrenämnden skulle kunna vara ca 4 000 tkr. Detta avser vi att återkomma med inför 2018.

5. Projekt övertagande av hemsjukvården från landstinget, total kostnad 1 870 tusen kronor varav Äldrenämnden 1 365 tusen kronor

Landets övriga kommuner, har redan övertagit ansvaret för hemsjukvården från landstingen. Frågan om överföring strandade i Stockholms län eftersom man inte kunde komma överens. Frågan har nu åter aktualiserats. Om kommunen ska förbereda en överföring under 2017 kommer det att krävas resurser såväl för utredning/kartläggning som praktisk förberedelse för övertagandet. Kalkylen bygger på kostnader för 0,75 % projektledare med kringkostnader samt kostnad för expertis och dialog med anordnare.

6. Författningsförslag om ändring av moms lagen, 620 tusen kronor

Utredningen för översyn av ersättning till kommuner och landsting för s.k. dold mervärdesskatt har lämnat ett förslag; om ändring i förordningen (2005:811) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund. Förslaget innebär att ersättningsschablonerna för dold ingående moms från om med den första januari 2017 sänks från sex till fem procent alternativt från arton till sexton procent för lokalandelen och från fem till tre procent för resterande andel samt från arton till sexton procent av kostnaden vid hyra av lokal för vissa boendeformer. Den största delen av äldrenämndens verksamhet avser insatser som ersätts genom kundvalet. För de anordnare som bedriver verksamhet enligt kundvalsmodellen innebär lagändringen att deras intäkter minskar med en procentenhet. En mindre del av äldrenämndens verksamhet avser insatser som upphandlas och eftersom företag inte är momspliktiga ingår s.k. dold moms i det offererade priset. Om lagändringen träder i kraft innebär det minskade intäkter motsvarande cirka 620 tusen kronor baserat på budgeterad verksamhet för 2016.

Justeringar inom nämndens budgetram

Förslaget innebär också att budget omfördelas mellan raderna. T.ex. har nämnden haft budgetansvar för hälsofrämjande verksamhet (förebyggande insatser) och kapitaltjänst, verksamhetssystemet Pro Capita och liknande. Det flyttas till raden äldre. Omvänt flyttas kostnaderna för nämndsekretariatet till raden nämnd o.s.v. Vidare innebär förslaget att nämnden utökar finansieringen av myndighet och huvudmannaskap. Kunderna är beroende av en snabb och kompetent handläggning av sina ärenden för att få tillgång till de insatser som de behöver. Handläggningen är enligt lag avgiftsfri. Nämnden har under flera år inte kompenserats fullt ut för löneökningar och kostnader för sociala avgifter (PO-pålägg). Nämnden kan inte kompensera detta genom att t.ex. införa avgifter, låta handläggningen ta längre tid eller sänka kompetenskraven. Utveckling pågår att i högre grad låta kunderna medverka i sin egen utredning och ta del av information via nätet för att genom digitalisering kunna effektivisera handläggningen, men det är långt ifrån klart.

Samtliga kostnader som uppstår för myndighet och huvudmannaskap (MH) ska bäras av nämndernas budget för MH. Mellanskillnaden mellan kostnadsökningar för MH och kompensationen för höjt PO-pålägg omfördelas från nämndens verksamhetsbudget. Social- och äldredirektör och enhetschefer får i uppdrag att se över processerna och att effektivisera verksamheten i motsvarande omfattning.

Tabell 2) Nämnderna resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016 T2	Förändring			Budget 2017	
				Ram- ärendet	Nämndyttrande			Majoritet
					Volym	Satsning		
Äldre	-648 415	-665 942	-666 400	-46 846	-9 200	-14 275	-736 263	
Nämnd och nämndstöd	-6 007	-11 055	-6 600	9 850			-1 205	
Myndighet & Huvudmanna	-24 148	-40 711	-22 800	-349		-3 070	-44 130	
Summa	-678 570	-717 707	-695 800	-37 346	-9 200	-17 345	0	

I tabellen ovan ingår inte alla de förändringar och flyttar mellan raderna inom äldrenämndens budget. T.ex. ska budgeten för nämndsekretariatet flyttas från myndighet och huvudmannaskap till nämndens ram och budgeten för hälsofrämjande insatser flyttas till raden Äldre

6. Checkar och avgifter

Taxor och avgifter

Inga förslag på förändringar av taxor. En översyn av riktlinjer och tillämpning av avgifter och omsorgstaxan kommer göras med början under 2017.

I Mål och budget för 2016 uppdrog nämnden till social och äldredirektören att göra en översyn av ersättningarna inom kundvalet för särskilt boende och för dagverksamheten.

Checknivåer

Samtliga checknivåer föreslås att höjas med 0,5 % vilket motsvarar den generella kompensationen för höjt PO-pålägg som beslutades om i ramärendet.

Särskilt boende

Uppdraget från äldrenämnden till social och äldredirektören i Mål och budget 2016 var att utreda möjligheten att ha en enhetlig ersättning likt den Stockholm har. Stockholm stad har kundval i äldreboenden inom Nacka kommun och konkurrerar därmed med Nacka om anordnarnas platser i äldreboendena. Förslaget till beslut är dock att behålla dagens fem ersättningsnivåer med tillägg för personer med demens Anledningarna som anges i tjänsteskrivelsen är flera:

- Det blir oerhört kostsamt för äldrenämnden att införa en enhetlig ersättningsnivå om boendena inte ska få försämrade ekonomiska villkor.

- Eftersom boendena idag har olika ersättningsnivåer för sina kunder skulle en enhetlig ersättningsnivå medföra att denna förändring slår väldigt olika på de olika boendena.
- Boendena blir mindre benägna att ta emot kunder med stora omvårdnadsbehov.
- Genom att behålla nuvarande ersättningsnivåer avgör kundens omvårdnadsbehov vilken ersättning boendet erhåller.

Dagverksamhet

Äldrenämnden gav social- och omsorgsdirektören i uppdrag att utreda ersättningsnivåerna för att kunna införa nya checknivåer till januari 2017 i yttrandet om Mål och budget för 2017. Orsaken till uppdraget var att ersättningsnivåerna är så låga att det leder till att medborgarna får ett mindre utbud att välja mellan och att innehållet i den verksamhet som bedrivs är begränsat. Det gör också att kunderna avstår från dagverksamhet eftersom den inte passar deras behov eller önskemål. En bra dagverksamhet som är attraktiv för kunderna skulle minska hemtjänstbehovet och också kunna ge ett längre kvarboende i det egna hemmet. Höjda ersättningsnivåer leder till högre kostnader men sannolikt också till en större volym på grund av att fler kommer att efterfråga dagverksamhet.

Förslaget innebär att antalet checknivåer minskar från tre till två där nivå 1 blir 730 kronor inklusive 0,5 procents kompensation enligt ramärendet och nivå 2 blir 805 kronor inklusive 0,5 procents kompensation enligt ramärendet från januari 2017. Denna höjning ryms inom budgetramen för verksamheten dagverksamhet.

Högre kostnader för anordnare, - 11 540 tusen kronor

Inom äldrenämndens verksamhetsområde finns det flera kundval som berörs av det treåriga avtalet som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)/Pacta tecknade med fackförbundet Kommunal, som gäller 2016-2018. Avtalet innehåller en riktad undersköterskesatsning och insatser för fler heltider. Denna lönesatsning på utbildad omvårdnadspersonal påverkar ekonomin för bland annat särskilda boenden för äldre, hemtjänst och andra verksamheter som har en stor andel personalkostnader och där personalen tillhör kommunal/Pacta. Avtalet är över det s.k. märket på 2,2 procent och innehåller en särskild satsning på undersköterskor som enligt Kommunal motsvarar en löneökning under 2016 med 4,3 procent. SKL har inte sagt däremot. Anordnarna har även blivit skyldiga att tillhandahålla fria arbetskläder till sina anställda.

Check	Höjning	Kostnad (Tkr)		Avgår	Äskande (Tkr)
		baserad på budget	generell kompensation Kf		
Hemtjänst	3,4 %	-7 734		1 101	-6 632
Dagverksamhet	2,9 %	-259		43	-217
Ledsagning	3,4 %	-56		8	-48
Avlösning	3,4 %	-55		8	-47
Korttidsvård/växelvård	3,3 %	-691		103	-589
Boendestöd	3,8 %	-39		5	-34
Särskilt boende kundval	3,3 %	-13 459		1 996	-11 463
TOTAL		-22 293		3 263	-19 030

Kalkylen är baserad på uppskattningar av hur stor andel av anordnarnas kostnader som avser personalkostnader uppdelat efter vilka kompetenskrav som finns i kundvalsvillkoren. Basen är budgeterad bruttokostnad och inte efter faktiskt utfall. Volymutvecklingen och därmed den faktiska kostnaden för särskilt boende är oroväckande och äskandet är lågt i den delen eftersom prognosen i T2 är minus 17,2 miljoner kronor. Kalkylen förutsätter också att intäkterna också ökar med en halv procentenhet eftersom den generella kompensationen som nämnden erhållit i ramärendet är baserad på nämndens nettobudget. Beräkningen bygger på schabloner, andelen lokalkostnader varierar mellan företagen liksom lönebildningen och i vilken andel man har utbildad respektive hel- och deltidsanställd personal kan i verkligheten variera mycket. I ramärendet har nämnden kompenserats med 2,2 % för ökade kostnader för avtalsbunden verksamhet där ersättningen justeras enligt OPI (omsorgsprisindex). Förslaget är att också kompensera anordnare inom kundvalet genom att höja checkbeloppen enligt tabellen nedan.

Check	Höjning	Kostnad (Tkr)	Avgår	
		baserad på budget	generell kompensation Kf	Äskande
Hemtjänst	2,3 %	-5 212	1 101	-4 111
Dagverksamhet	2,0 %	-177	43	-134
Ledsagning	2,3 %	-37	8	-30
Avlösning	2,3 %	-37	8	-29
Korttidsvård/växelvård	2,2%	-456	103	-353
Särskilt boende kundval	2,2 %	-8 877	1 996	-6 881
TOTAL	2,2 %	-14 797	3 258	-11 539

Det är angeläget att checkbeloppen är tillräckligt höga för särskilt boende. Nacka garanterar inte anordnarna ersättning för ett visst antal platser utan konkurrerar om platserna med de kommuner som också har kundval på boenden inom Nackas kommungräns. Nacka har däremot inte auktoriserat anordnare utan för Nackas kommungräns. Andelen Nackabor av det totala antalet platser på de särskilda boendena i Nacka sjunker, f.n. är den cirka 65 %, ett skäl är att Nacka genomsnittligt sett bedöms ha en lägre ersättning. Stockholmsmodellen med en enhetlig nivå är mer förutsägbar än Nackas modell. Tillgången på platser varierar över tid och är beroende av om något boende öppnar. Över tid har det varit brist på framförallt demensboenden vilket lett till att äldreheten fått direktupphandla demensplatser och korttidsplatser.

Obs förenklad beskrivning av skillnader	Nacka	Stockholm
Grundersättning	Differentierad i 5 nivåer	Enhetlig
Uppdelad i somatisk och demens	Ja	Ja
Ersättning för lokaler	Ingår	Ersätts separat, schablon
Måltider	Boenden fakturerar kund	Ingår i grundersättningen
Momskompensation	6%	4,2%
Kompensation för pris och löner	Kf-beslut i mål och budget	OPI och KPI

7. Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2030

Dagens och framtidens seniorer och deras anhöriga har höga förväntningar på en god kvalitet i omsorgen anpassad till deras behov och önskemål, service i nivå med övriga icke offentligt finansierade branscher med tillgänglighet 24/7. Nackas största utmaning när det gäller omsorgen av äldre på kort och lång sikt blir att möta dessa förväntningar och tillskapa resurser för en växande befolkning med en större andel äldre. Det gäller såväl ekonomiskt utrymme som att locka ett tillräckligt antal unga människor att vilja arbeta inom äldreomsorgen.

Den förväntade livslängden ökar och för att de sista åren i livet ska bli så friska som möjligt behöver vi kunna erbjuda hälsofrämjande aktiviteter för att kunna förebygga fysisk och psykisk ohälsa och förlänga kvarboendet i den egna bostaden. Nacka ska göra det möjligt för privata intressenter att bygga attraktiva icke offentligt finansierade boendeformer riktade mot seniorer, s.k. trygghetsboenden/seniorboende. De flesta vill klara sig på egen hand så långt som möjligt, det är därför angeläget att kunna erbjuda välfärdsteknik, t.ex. kognitiva hjälpmedel för personer med demenssjukdom. Välfärdsteknologi kan frigöra resurser. Nacka ingår i ett EU-finansierat projekt, Stockholm Digital Care. I utvecklingen av verksamheten ska vi använda digitaliseringen när den ger kund- och verksamhetsnytta. Utmaningen blir att förutse hur olika yrkesroller kommer att se ut framöver för att kunna möta behoven i tid. Mycket handlar om att förnya arbetssätt och en mindre del om tekniken. Projekten som pågår för att utveckla Pulsen Combine är ett led i att öka tillgängligheten och servicen så att den ska möta kundernas krav.

8. Övriga uppdrag

Digitalisering

I uppdraget ingår att beskriva på vilket sätt en ökad grad av digitalisering kan bidra till lägre kostnader för verksamheten samt att genomföra effektiviseringen under budgetperioden. Inom äldrenämnden pågår två stora projekt som har beskrivits i texterna ovan som kan beskrivas som digitaliseringsprojekt. Införandet av tjänsten Combine som när det är infört kommer innebära att kunder och deras anhöriga kan kommunicera digitalt. För närvarande pågår som ett delprojekt mobil återrapportering med digitala ersättningsunderlag. Det kommer att innebära att det går att verifiera att nämnden endast betalar för utförd tid inom hemtjänsten vilket kommer att minska kostnaderna. Det andra projektet handlar om att införa välfärdsteknik i omsorgen, även det kommer att frigöra resurser. Båda projekten handlar om stora förändringar jämfört med idag vilket innebär krav på teknisk utveckling, utveckling av standards m.m. som kostar tid och resurser att ta fram. Det innebär också att alla intressenter förändrar sina arbetssätt och att kunderna vänjer sig t.ex. vid andra informationskanaler och att ha teknisk hjälp i hemmet. Det kommer att frigöra resurser,

men samtidigt ökar befolkningen och medborgarens krav på service och tillgänglighet vilket gör att det troligen inte kommer att synas i form av lägre kostnader.

Momsersättning till kommuner för så kallad dold moms.

Nämnderna har fått till uppdrag att analysera vilka eventuella effekter som regeringens översyn av ersättningen för så kallad dold mervärdesskatt kan komma att få på verksamheterna om den beslutas träda i kraft från 1 januari 2017.

Utredningen för översyn av ersättning till kommuner och landsting för s.k. dold mervärdesskatt har lämnat ett förslag; om ändring i förordningen (2005:811) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund. Förslaget innebär att ersättningsschablonerna för dold ingående moms från om med den första januari 2017 sänks från sex till fem procent alternativt från arton till sexton procent för lokalandelen och från fem till tre procent för resterande andel samt från arton till sexton procent av kostnaden vid hyra av lokal för vissa boendeformer. Den största delen av äldrenämndens verksamhet avser sociala insatser inom ramen för kundvalet. För de anordnare som bedriver verksamhet enligt kundvalsmodellen innebär lagändringen att deras intäkter minskar med en procentenhet. För anordnare inom kundvalet särskilt boende innebär det som ett exempel cirka 2 200 tusen kronor. För de insatser som upphandlas innebär det minskade intäkter för nämnden motsvarande cirka 2 090 tusen kronor baserat på budgeterad verksamhet för 2016 eftersom företagen inte är momspliktiga ingår s.k. dold moms i det offererade priset. Om lagändringen träder i kraft. En mindre del av äldrenämndens verksamhet avser insatser som upphandlas och eftersom företag inte är momspliktiga ingår s.k. dold moms i det offererade priset. Om lagändringen träder i kraft innebär det minskade intäkter motsvarande cirka 620 tusen kronor baserat på budgeterad verksamhet för 2016.

9. Motioner

Inga motioner har remitterats för beredning i detta ärende.